

Obszidián konferencia a COVID árnyékában •

2021. április 30-május 2.

Amikor elvállaltuk a 2019-es obszidián konferencia szervezését, (IOC-2019, Biró & Markó 2019, http://www.ace.hu/am/2019_2/AM-2019-2-kozl.pdf), nem tudtuk, milyen szerencsénk volt, hogy mindössze a síneket szedték fel a Sárospatak felé tartó vasút vonalában. Azóta sajnos számos rendezvényt, találkozót kellett elhalasztani vagy a személytelen on-line térbe száműzni, és akkor az ennél fájóbb veszteségekről szót sem ejtettünk.

2021-re egy kicsit hozzácsokolt a világ az új módihoz, hiszen iskolába és orvoshoz is hálózaton (zoom-on, teams-ben stb.) jártunk. Ennek egyik hozománya, hogy a 2021-ben előjegyzett kaliforniai obszidián konferencia is on-line részvétellel, személyes találkozások és kirándulás nélkül került megrendezésre.

A konferencia szervezői Kyle Freund, Lucas R. M. Johnson, Lisa Maher, Tom Origer és Nicholas Tripcevich voltak, a Far Western Anthropological Research Group és a University of California Berkeley, Archaeological Research Facility képviselőiben.

A konferencián 78 fő vett részt és összesen 36 szóbeli előadás és 11 poszter bemutató valósult meg.

Elérhetőség:

<http://arf.berkeley.edu/projects/ioc2021>

A konferencia főbb témakörei az alábbiak voltak:

- Obszidián eredet meghatározási tanulmányok a régészetben (*Obsidian Sourcing Studies in Archaeology*)

Ezt a szekciót területi bontásban rendezték meg: Dél-Amerika, Közép-Amerika, Észak-Amerika, majd Európa és Ázsia (együtt).

- Anyagvizsgálati módszerek (*Analytical Methods*)

A vizsgálati módszerek között az obszidián korának mérésére alkalmas módszerek (Cl/Na₂O) index, obszidián hidrációs vizsgálatok, a vizsgálati eredmények statisztikus értékelése, XRF és LA-ICP-MS vizsgálatok szerepeltek.

- Kőeszköz vizsgálati és technológiai szempontok (*Lithic and Technological Concerns*)

Ebben a rövid szekcióban obszidián ékszerek és obszidián hegyek előállításának technológiai kérdései kerültek szóba.

- Elméleti és kulturális szempontok (*Theoretical and Cultural Concerns*)

A szekció részben az adatarshiválás, digitalizálás, megőrzés és hozzáférés kérdéseivel foglalkozott. Ugyanitt az értékviszonyok, a származási hely vizsgálatok segítségével támogatott betelepülési (kolonizációs) folyamatokról is tartottak előadást.

Az előadások mellett szintén on-line megrendezett poszter szekciók is voltak. A bemutatott posztereket és az előadások anyagát az International Association for Obsidian Studies honlapján, illetve a konferencia honlapján keresztül (<http://arf.berkeley.edu/projects/ioc2021>) hozzáférhetővé tették.

Magyar részvétel és magyarországi leletanyagokat érintő előadások a konferencián

A konferencia programjában két magyar előadás és további négy, magyarországi, illetve Kárpát-medencei anyagot érintő közlemény szerepelt.

A regionális eredet-meghatározási szekcióban T. Biró Katalin tartott összefoglaló előadást "A Timeline for the Utilization of the Carpathian Obsidian Sources" címmel. Az elméleti szekcióban hangzott el Szilágyi Kata előadása, aki a kőeszközök eltérő értékeinek (gazdasági, társadalmi és rituális) azonosítási lehetőségeit mutatta be az obszidián eszközök példáján ("Depositional Pattern of Obsidian Artefacts: Understanding the Diverse Value Concepts in the Neolithic Carpathian Basin"). Magyarországi lelőhely anyagáról számolt be Elisabetta Starnini és munkatársai Hódmezővásárhely-Gorzsa lelőhely obszidiánjairól

be mutatott előadása (“*Obsidian Artefacts from Tell Hódmezővásárhely-Gorzsó (SE Hungary): Preliminary Results of a Provenance Study using pXRF*”). További, a Kárpáti obszidiánokat érintő előadások: Dagmara H. Werra, Richard E. Hughes, Marcin Szeliga, “*Geochemical and Technological Characterization of Obsidian Artefacts from the Neolithic Site of Opatów in Southeast Poland*” és poszterek: Péter Rózsa, Árpád Csámer, Sándor Tóth, Zita Szikszai, Zsófia Kertész, Ákos Csepregi, Sándor Gönczy, Béla Rácz, “*Provenance Study of Silicic Stone Tools from Hajdúság (E Hungary) by Using PIXE and PIGE Techniques*” és Milan Kohút, Adrián Biroň, František Hroudá, Tomáš Mikuš, Stanislava Milovská, Juraj Šurka, “*The Carpathian Obsidian – Differences between C1, C2, and C3 Types*”. A konferenciát Akira Ono zárta, aki bejelentette a következő (2023-as) obszidián konferencia helyszínét (Engaru, Hokkaido/Japán).

Az előadások és poszterek jelentős részét a szervezők megjelentetik, az előadások azonban már most is megtekinthetők a youtube videomegosztó portálon (az Archaeological Research Facility, UC Berkeley csatornáján).

Lásd:

1. nap:

https://www.youtube.com/watch?v=Wjv7wAP-Y3U&ab_channel=ArchaeologicalResearchFacility%2CUCBerkeley

2. nap:

https://www.youtube.com/watch?v=JZ4PpTP9KvA&ab_channel=ArchaeologicalResearchFacility%2CUCBerkeley

3. nap:

https://www.youtube.com/watch?v=a4wLY0_qtw4&t=9347s&ab_channel=ArchaeologicalResearchFacility%2CUCBerkeley

Nagy örömmel szolgált, hogy a konferencián már beszámolhattunk a 2019-es, sárospataki obszidián (IOC) konferencia anyagát tartalmazó tanulmánykötetről, amely mostanára nyomtatásban és elektronikus úton is hozzáférhető a Magyar Nemzeti Múzeum kiadványai közt, mint az IPH (Inventaria Praehistorica Hungariae) sorozat legújabb, XIV. kötete (<https://mnm.hu/hu/publication-issue/beyond-glass-mountains> / <https://mnm.hu/en/publication-issue/beyond-glass-mountains-1>).

T. Biró Katalin
Magyar Nemzeti Múzeum

